

Dirty Laundry: Folytatjuk

Hogyan válnak szennyezővé a nagy
divatmárkák vásárlói

GREENPEACE

Köszönetnyilvánítás:

Martin Besieux, Kevin Brigden, Madeleine Cobbing,
Tommy Crawford, Alexandra Dawe, Steve Erwood,
Jan Freidinger, Marietta Harjono, Martin Hojsik, Ulrike Kallee,
Alexei Kiselev, Harry Moren, Sara del Rio, Manfred Santen,
Melissa Shinn, Kevin Stairs, Li Yifang

Művészeti vezetés és arculat:

Arc Communications

Fedőlap:

© Alex Stoneman / Greenpeace

Back cover image

Greenpeace takes samples from the River Elbe as part of
Greenpeace Czech Republic's tour to raise awareness of
toxic pollution in September 2011

© Martin Bouda / Greenpeace

A kiadvány a Greenpeace International által 2012. márciusában
kiadott JN 408 Executive Summary fordítása

Felelős kiadó: Ottho Heldringstraat 5, 1066 AZ Amsterdam,
Hollandia

greenpeace.org

Mosás tesztek

Kiteregetjük a szennyest – Újratöltve egy egyedülálló kutatás, mely a mosásnál felszabadult mérgező nonil-fenol-etoxilátok (nonylphenol ethoxylates, NPE) mennyiségét vizsgálja a ruháknál, amelyekben megtalálható ez az anyag. A jelentésben a mosásnál ruhadarabonként kioldott mennyiséget vesszük figyelembe: ezt az értéket a szövetben található mosás utáni NPE koncentráció és a szövetben mosás előtt található NPE koncentráció különbsége adja, ahol feltételként vesszük, hogy a mosáshoz használt adagok és ki nem mosott ruhadarabok eredetileg azonos koncentrációban tartalmaznak NPE-kat. Részletek a kutatás folyamatáról, a mintavételi módszerről valamint a kutatás indoklása elérhető online: http://www.greenpeace.to/greenpeace/wp-content/uploads/2012/03/Dirty_Laundry_Product_Testing_Technical_Report_01-2012.pdf

A jelentésben használt terminológia:

Bioakkumuláció: az a folyamat, amely során az élőlényekbe bejutnak egyes vegyi anyagok, majd felhalmozódnak, a vegyi anyagok ezután bekerülnek a táplálkozási láncba.

Endokrin diszruptor – hormonrendszert károsító anyag: az élőlényekben hormonrendszerben zavart előidéző vegyi anyag. A nonifenol ártalmas hatásai közül általános ismert, hogy a természetes ösztrogénhez hasonlóan képes beépülni a szervezetbe. Bizonyos élőlényeknél megzavarja az ivari fejlődést, egyértelmű változás figyelhető meg például a halak elnőiesedése esetén*.

*Jobling S, Reynolds T, White R, Parker MG & Sumpter JP (1995). A variety of environmentally persistent chemicals, including some phthalate plasticisers, are weakly estrogenic. Environmental Health Perspectives 103(6): 582-587; Jobling S, Sheahan D, Osborne JA, Matthiessen P & Sumpter JP (1996). Inhibition of testicular growth in rainbow trout (*Oncorhynchus mykiss*) exposed to estrogenic alkylphenolic chemicals. Environmental Toxicology and Chemistry 15(2): 194-202

Jegyzet az olvasóknak

Globális észak és globális dél

A jelentésben használt 'globális észak' és 'globális dél' az országok két megkülönböztetett csoportjára utal. A 'globális dél' terminus a fejlődő országokat jelöli, ezekhez tartoznak a sokszor ugrásszerű ipari növekedést mutató vagy átalakulással küzdő országok mint Oroszország. A globális délhez tartozik Dél- és Közép-Amerika, Ázsia és Afrika több országa is. A globális észak terminus a fejlett országokat jelöli, jelentős többségük Észak-Amerika vagy Európa északi részén található, magas emberi fejlettségi indexet (ENSZ által publikált Human Development Index, HDI) mutató térségek*

Az országok nagy része, néhány kivétellel az északi félgömbön található.

* United Nations Development Programme (UNDP). (2005). Human Development Report 2005. International cooperation at a crossroads. Aid, trade and security in an unequal world. Available at: http://hdr.undp.org/en/media/HDR05_complete.pdf.

“A víz az élet feltétele, egyben a Föld legveszélyeztetettebb természeti kincse. Ezért kell megoldásokat találnunk legértékesebb erőforrásaink vegyi szennyezésének megfékezésére.”

Vezetői összefoglaló

A mérgek körforgás tovább folytatódik

A Greenpeace International újabb kutatása szerint a legnagyobb nemzetközi ruhacégek által árusított számos termékben megtalálhatók egy - a textilgyártás során használt –veszélyes vegyszer-csoport, az ún. nonil-fenol-etoxilátok (vagy NPE-k)¹ maradványai. Amikor ezeket a ruhákat kimossák, a bennük található vegyszerek jelentős része felszabadul, és a folyókba, tavakba, tengerekbe jutva, ahol még mérgezőbb, a hormonrendszerünkre is veszélyes vegyületekké, ún nonil-fenolokká. (NP-k) bomlanak tovább.

Így a szennyezés a világ bármely pontján előfordulhat, ahol ilyen ruhákat vásárolnak és mosnak, ez pedig azt jelenti, hogy a legnagyobb ruhamárka-cégek a fogyasztókat akaratukon kívül bűnrészessé teszik abban, hogy veszélyes anyagok jutnak a lakossági vízbázisokba hálózatokba.

Korábban két Greenpeace jelentés is foglalkozott a kínai textilgyártás során kibocsátott veszélyes anyagokkal (Dirty Laundry - Kiteregetjük a szennyest)², valamint a 15 legnagyobb ruhamárkára termékeiben (ruhák és cipők) található nonil-fenol-etoxilátokat vizsgálta (Dirty Laundry 2: Hang Out to Dry)³. A Kiteregetjük a szennyest 2 - Dirty Laundry 2 vizsgálat során a 78 tesztelt termék kétharmadában találtak NPE-eket. A veszélyes anyag jelenléte pedig arra utal, hogy e ruházati termékek gyártásánál NPE-eket használtak és bocsátottak a helyi vizekbe a termékeket előállítotásának a helyszínén.

Jelen vizsgálat során standard háztartási mosási körülmények szimulálásával⁴ 14 mintán tanulmányozták a mosás hatásait. A vizsgálatban szereplő minták közül 12 sima szövet volt, kettő pedig plasztiszollal (PVC műanyag matricával) volt nyomva.

Tudomásunk szerint ez volt a világon az első olyan vizsgálat, ahol a termékekben található NPE-k mennyiségét vizsgálták mosás előtt és után. A eredményeknek óriási horderejű üzenete van mind a márkacégek, mind a kormányok számára, hiszen azt bizonyítják, hogy a textilszektorból származó szennyezés hatásai sokkal tovább nyúlnak a gyártó ország határainál, és így a toxikus szennyezés globális méretű körforgását hozzák létre.

Eredmények

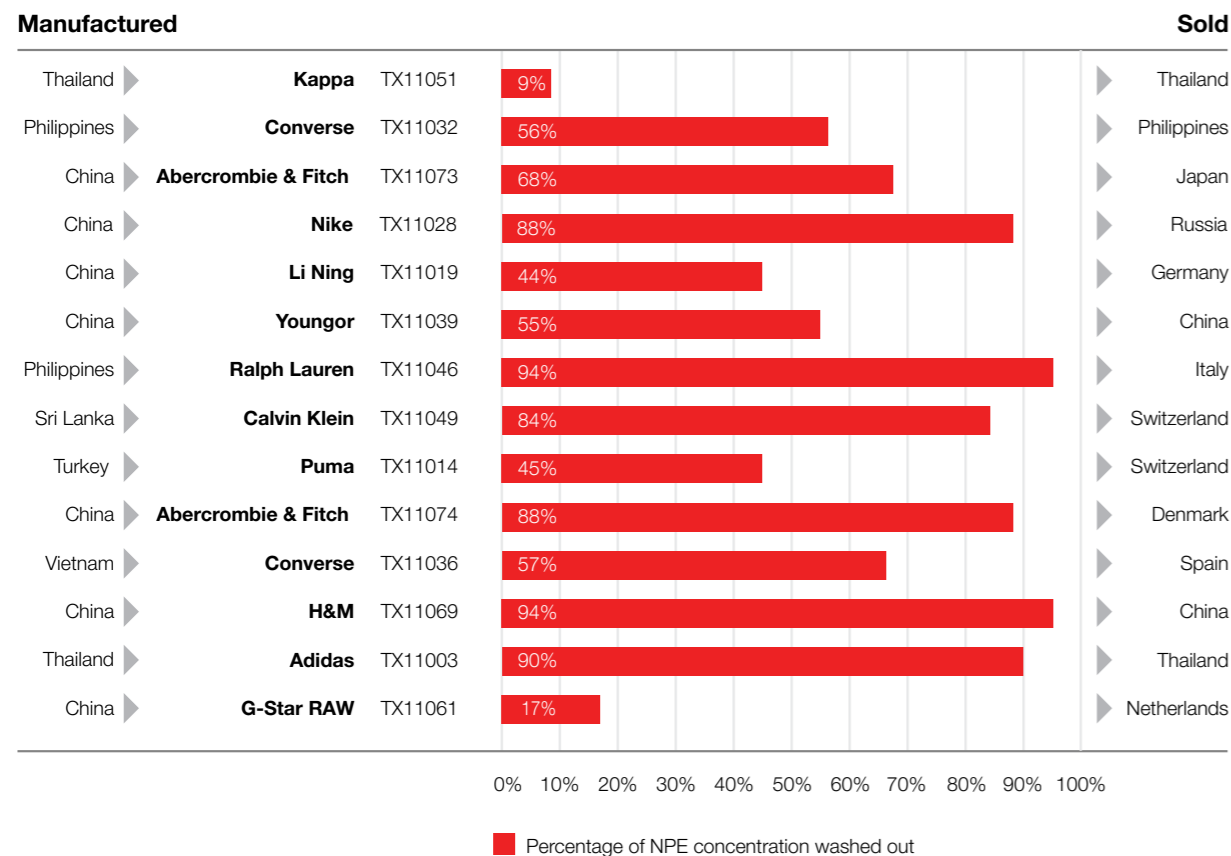
A tizennégy mintadarab mindegyikénél alacsonyabb volt az NPE-koncentráció a kimosott termékekben, mint ugyanazon még nem kimosott termékekben. A kimosott termékekben 17-94%-kal kevesebb volt a mérgezőanyag-koncentráció a mosást követően, mint a még nem kimosott, új termékekben. A plasztiszollal (PVC műanyag matricával) nyomott minta ruhák esetében pedig a kimosott termékek 9-56%-kal kevesebb mérgezőanyagot tartalmaztak, mint azok a termékek, melyeket még nem mostak ki.

Ezek az eredmények azt mutatják, hogy a textiltermékekben található NPE-maradványok jelentős része normál mosási körülmények között egyetlen mosás alatt kioldódik: a teszt szerint a mérgek több mint 80%-a távozott a sima szövetek felől⁵. A vizsgálat szerint a textilruhákban található NPE maradványok a használat során teljesen kimosódnak, a legtöbb esetben már az első pár mosás alkalmával.

Az NPE-k azután a szennyvíztisztító rendszerbe kerülnek, amelyek nem tudják megfelelően kezelni ezeket a veszélyes anyagokat, illetve nem tudják meggátolni a természetbe jutásukat; sőt, tovább bomlanak még mérgezőbb, a hormonrendszerünkre is veszélyes ún. NP-kre, amik a tisztított vízzel továbbjutnak a rendszerben.

Míg a ruházati cikkek gyártásából származó szennyezés óriási textilgyártó központokhoz köthető, melyek jellemzően a „Déli országokban” – ez esetben Kínában, Vietnámban, a Fülöp-szigeteken, Thaiföldön, Srí Lankán és Törökországban – találhatóak, a késztermékek kimosása a világon minden olyan részén megtörténhet, ahol a termékeket forgalmazzák, így olyan országokban is, ahol egyébként törvény korlátozza az NPE-k használatát.

1-es ábra: A tesztelt mintadarabokból egyetlen mosás során kioldódó NPE-k aránya

A ruházati márkáknak sürgősen ki kell vonni a termelési láncból a veszélyes vegyi anyagokat. Ez mind az előállító országokban, mind a felhasználás helyén jelentősen csökkentené a toxikus terheléssel járó jelenlegi egészségügyi kockázatokat.

Az APE-k – a szabályozás ellenére – mégiscsak bejutnak a környezetbe

Az EU-ban sikeresen betiltották az NP-k és NPE-k használatát a ruhagyártásban, és az USA-ban valamint Kanadában is hasonló szabályok vannak érvényben. Az EU-ban a becslések szerint az EU-n kívülről importált textiltermékek kimosása során felszabaduló NP-kból és NPE-kből származik a szennyvízfeldolgozó-rendszerekben felgyűlő ilyen típusú vegyi szennyezések nagy része. Valószínűsíthetően az NPE-ket tartalmazó textiltermékek mosása okozza a szennyezés jelentős hányadát azokban az országokban is, ahol az NPE-k ipari használatát betiltották. A Greenpeace Oroszország adatai szerint sem csupán az EU-ban, hanem más országokban is problémát jelent, hogy a városi szennyvíztisztító rendszerekből NP-k és NPE-k jutnak ki.

Néhány főbb ruhamárka termékbiztonsági programjának részeként korlátozza egyes veszélyes anyagok jelenlétét termékeiben. A márkacégek által bevezetett - jellemzően az alkil-fenolokra és alkil-fenol-etoxilátokra (AP-k és APE-k⁶ vonatkozó – korlátozások, továbbá a termékekre vonatkozó egyéb szabványok, mint pl. az Öko-tex⁷ előírásai, túlságosan megengedőek, és így lehetővé válik, hogy ezeket a vegyszereket továbbra is használják a gyártás során, és szennyezést okozzanak azokban az országokban, ahol ezeket a termékeket gyártják vagy forgalmazzák.

Az efféle szabályozás miatt előfordulhat, hogy a világszerte az eladott ruházati termékekben sok-sok tonna APE maradjon, amely végül beszennyezi vízrendszereinket. Ha csak a H&M globális szinten évente eladott textiltermékeit nézzük, azokban 15-20 tonna NPE lehet jelen legálisan, a jelenleg engedélyezett 100 ppm-es⁸ felső limit mellett, és feltehetően a többi nagy ruhamárka esetében is ugyanez a helyzet. Hasonlóképpen, ha az EU-ban egy 100 ppm-es értékhatárt vezetnénk be, az például lehetővé tenné, hogy a textil termékekkel évi 88.1 tonna NPE-t importáljanak az EU-n kívülről csak Németországba, és 103.2 tonnát Spanyolországba¹⁰.

Azonnali változtatásokról kell dönteni a nagy ruhamárka cégeknek az ellátási láncukban

A késztermékekben található APE koncentráció megengedett határértékének csökkentése fontos lépés, amelyet meg kell tennie mind a márkacégeknek, mind a szabályozó hatóságoknak. Ugyanakkor ez a lépés önmagában nem tudná megakadályozni az APE-k kibocsátását a gyártó országokban. Ráadásul ahelyett, hogy abbahagynák a használatát, megpróbálnák inkább extra öblítések beiktatásával elérni az alacsonyabb APE szintet a késztermékben, ami miatt viszont a gyártó országban növekedne meg a folyókba, tavakba és tengerekbe eresztett mérreganyagok mennyisége.

A megoldás tehát csak is az lehet, ha a márkacégek egész ellátási rendszerükön belül határozottan megkövetelik az APE-k használatának beszüntetését. Ez lehetővé tenné, hogy hatékonyan kezeljük e veszélyes anyagok kibocsátásának problémáját mind a gyártás, mind a forgalmazás helyszínén, továbbá hozzájárulna egy mérregmentes jövő eléréséhez. A legfőbb ruházati márka cégek - tekintettel hatalmas gazdasági befolyásukra - különlegesen jó helyzetben vannak a tekintetben, hogy vezető szerepet vállaljanak ezeknek az anyagoknak a kivonásában, sőt elsőként megtegyék ezt a döntő lépést.

E cégek közül hat – a Puma, a Nike, az Adidas és a Li-Ning sportruházati márkacég, valamint a H&M és a C&A divatcég – már együttműködnek abban hogy továbbfejlessék és segítség a bevezetését a 2011 novemberében kiadott „a veszélyes vegyi-anyagok nulla kibocsátásához vezető közös stratégia tervezetének”¹¹. Ez a stratégiai anyag leírja,

milyen lépéseket kell vállalnia a cégeknek a zéró kibocsátás elérése érdekében, továbbá segíti új cégek bevonását e kezdeményezésbe.¹² A közös stratégiai tervezet azonban még nem tartalmaz konkrét kötelezettségvállalásokat, vagy konkrét határidőket az APE-k használatának megszüntetésére vonatkozóan.

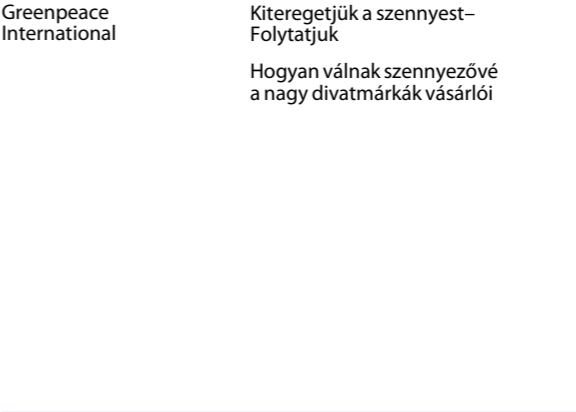
Megfelelő védelmet biztosító termékszabályozási-határértékek, valamint egyéb megelőző intézkedések.

Az EU-ban a hatályos törvények szerint az NP-k elsőbbségi veszélyes anyagok, azaz különösen veszélyes anyagok, melyek miden kibocsátását meg kell szüntetetni. Jelenleg kidolgozás alatt áll EU-s szabályozás az NPE-ket tartalmazó termékek értékesítésére vonatkozóan. Egy ilyen szabályozás azért is szükséges, hogy megszűnjön az a kiskapu, amely megengedi, hogy a behozott késztermékek NPE-ket tartalmazzanak. Egy valós védelmet nyújtó, korlátozó határérték megállapítása, olyan egyértelmű üzenet lenne a ruhacégeknek és a gyártóik számára, hogy ne használjanak APE-ket.

Ott, ahol a gyártás java folyik – pl. Kelet-Ázsia, Délkelet-Ázsia országai -, korlátozni kellene az APE-k használatát a gyártási folyamatban. Így el lehetne kerülni, hogy a gyártók úgy próbálják betartani a szabályozást, hogy a késztermékekből még exportálás előtt kimossák a mérgező anyagokat.

Meg kell jegyeznünk, hogy az APE anyagcsoport csupán egy a textilgyártásban előforduló számos veszélyes anyag közül, és ahhoz komoly politikai elköteleződésre lenne szükség, hogy egy generáció alatt¹³ valamennyi veszélyes anyag esetében elérjük a „zéró-kibocsátást”¹⁴

A kormányoknak biztosítania kell, hogy a veszélyes anyagok kivonására vonatkozó szabályozás az elővigyázatosság elvére épüljön. Ennek részeként szükséges szigorúan

korlátozni az APE-k gyártását és felhasználását. Ugyanakkor a multinacionális márkacégeknek közvetlen lehetősége és felelőssége van abban, hogy e kérdésben előrelépjenek, és - megelőzve a helyi szabályozást Kínában, illetve a többi más nagy gyártási központ közelében - elérjék, hogy saját ellátási láncaikon belül az összes országban sürgősen megszűnjön az APE-k használata.

Mit kell tennünk?

Ez a jelentés alátámasztja, hogy a textiliákban található NPE-k kimosódnak, amikor a fogyasztók a termékeket kimossák. Ezek az NPE-k vagy közvetlenül a vízrendszerbe távoznak, vagy felgyűlnek a városi szennyvízkezelő rendszerekben, mielőtt mérgező és nem lebomló NP-kké alakulnak, melyek világszerte a folyóinkba és vízrendszerinkbe jutnak. Sürgősen hathatós intézkedéseket kell tenni, hogy megakadályozzuk az NPE-k és a NP-k környezetbe jutását.

Tekintettel arra, hogy Észak-Amerikában (javarészt) és az EU-ban egyáltalán nem használnak APE-ket a gyártás folyamán, a közös stratégiai tervezeten dolgozó márkacégeknek kötelezettséget kellene vállalnia arra, hogy ellátási láncaikban 2012 végére az APE-knek legalább a főbb használati formáit (lúgos főzés, zsírtalanítás, mosószer használat) beszüntetik, majd ezután igen gyorsan, mondjuk 2013 végére, teljesen felhagynak az APE-k használatával. Hogy ezt bevezethessék, a cégeknek a beszállítóktól információt kell kérnie az APE-k gyártási folyamatban történő használatára vonatkozóan (és ezt az információt ellenőrizni szükséges), mégpedig abból a célból, hogy nyilvánosság elé tárják.

Továbbá:

- A Greenpeace a három Kiteregetjük a szennyest - Dirty Laundry jelentésben¹⁶ szereplő valamennyi márka képviselőjét arra szólítja, hogy a mérgezőanyagoktól mentes jövő bajnokaivá váljanak: se a gyártási. ellátási rendszerükben, se a termékeikből ne kerüljön ki mérgező vegyi anyag. Ezen kibocsátások minden formáját szüntessék be.

- A ruhamárka cégek tegyenek meg mindent azért, hogy ellátási láncukban kivonják az APE-k használatát a termelés során, tekintet nélkül arra, hogy egy adott termelő országban milyen szabályozás van érvényben az APE-k használatára.

- A határértékeket, amiket a ruhamárka cégek és a hatóságok az APE-kre – a termelésre és a késztermékekre vonatkozóan – bevezettek, a lehető legkisebbre kell csökkenteni¹⁷, és a szabályozásba az NPE-k minél szélesebb körét be kell vonni¹⁸, hogy ezen anyagok használata teljes megszűnjön, és megakadályozzuk elterjedésüket a vízi-ökoszisztémákon keresztül szerte a világban.

- Az EU-n belül amilyen gyorsan csak lehet, korlátozást kell bevezetni az APE tartalmú textil- és ruházatitermékek árusítására. Végül pedig az egész világon be kell tiltani az APE-k használatát a gyártásban; azokban az országokban, ahol textilgyártás folyik, a megelőzés jegyében pedig korlátozzák valamennyi veszélyes vegyi anyag használatát.

A globálizált világ polgárként, a ruházati cégek tudtukon kívül bűnrészessé tesznek minket a veszélyes vegyi anyagok folyókba, tavakba és tengerekbe juttatásában. Mi is csökkenthetjük e a ruhák káros hatását, ha csökkentjük fogyasztásunkat, újrahasznosítjuk, és új célokra használjuk a már meglévő ruhákat, továbbá ha használt vagy retro ruhákat vásárolunk. Továbbá megpróbálhatjuk befolyásolni is a folyamatokat: szólítsuk fel a nagy márkás világcégeket, hogy vállaljanak végre felelősséget a bolygóért és lakóiért, és tűzzék ki a dátumot, amikorra beszüntetik az APE-ket és más veszélyes vegyszerek használatát a ruhák gyártása során és magukban a termékeikben, és többé ne tekintsék saját szennyvízcsatornájuknak a világ vízi útjait.

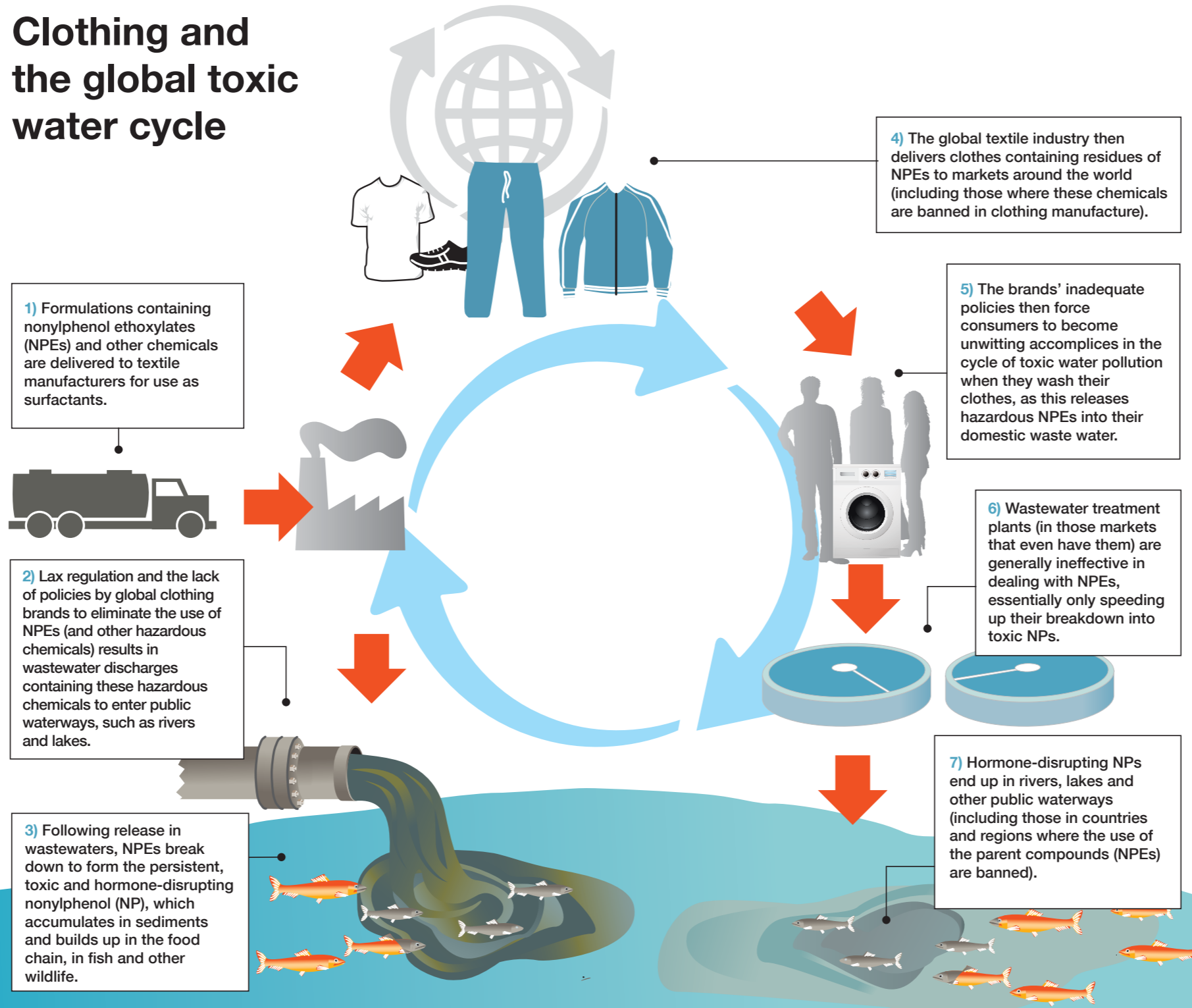
A mérgező vegyszerek nélküli jövő lehetséges. Együtt elérhetjük, hogy megvalósuljon.

[Ha csatlakozni akarsz, vagy több információt szeretnél, látogass el a következő oldalra:](#)
www.greenpeace.org/detox

Clothing and the global toxic water cycle

probléma és a megoldás nem csupán lokális ügy, hanem globális kérdés.

Endnotes

1 A nonil-fenol-etoxilátok (NPE-k) az alkil-fenol-etoxilátok (APE-k) csoportjához tartoznak. Az APE-k csoportjába soroljuk az NPE-ket és az oktil-fenol-etoxilátokat (OPE-k). Az APE-k a szennyvízkezelő létesítményekben vagy a környezetben még mérgezőbb anyagokká, alkil-fenolokká (AP-k) bomlanak. Az alkil-fenolok tartósan megmaradók, úgynevezett perzisztens anyagok (a környezetbe kerülve nem tudnak könnyen elbomlani), és bioakkumulációra hajlamosak (felhalmozódnak az élelmiszerláncban). Ez a tanulmány a textiltermékekben megtalálható NPE-ket vizsgálta, és azt, mi történik velük mosáskor; ugyanakkor a kormányrendeleteknek és a vállalati politikának foglalkoznia kellene az APE-k egész csoportjával.

2 <http://www.greenpeace.org/international/en/publications/reports/Dirty-Laundry/>

3 <http://www.greenpeace.org/international/en/publications/reports/Dirty-Laundry-2/>

4 Minden egyes terméket külön mostak ki az SS-EN 6330 nevű (textiltermékek háztartási mosási és szárítási eljárásaira vonatkozó) standard módszer szerint, 40°C fokon, színes anyagokhoz való öko-mosóporral. Gépi szárításra nem került sor. A lakosság leginkább a 40°C fokok pamut, illetve szintetikus programot használja.

<http://www.which.co.uk/home-and-garden/laundry-and-cleaning/reviews/washing-machines/page/faqs/>

5 A "kimosott" értéket mindegyik ruhánál a már kimosott és az ugyanolyan, de még ki nem mosott darabokban jelen lévő NPE koncentráció közti különbség adja. Azzal az előfeltevéssel éltünk, hogy a kimosott és ki nem mosott termékekben eredetileg ugyanolyan volt az NPE koncentráció.

6 Az a vegyületcsoport, amelyhez az NP-k és NPE-k is tartoznak, továbbá az ezekkel rokon oktil-fenolok és oktil-fenol etoxilátok (OP-k és OPE-k).

7 Egy európai termékminősítés, amely főleg azt kívánja előmozdítani, hogy olyan textíliákat vásároljunk, amely – egyéb szempontok mellett – ártalmatlanok az egészségre:

http://www.oeko-tex.com/OekoTex100_PUBLIC/content4.asp?area=hauptmenue&site=ziele&cls=02, 2011 december 29.-i letöltés

8 Parts per million – ppm – meggyezik a milligramm/ kilogramm azaz mg/kg mértékegységgel

10 A 2010-es adatok Németországból és Spanyolországból származnak

11 A közös stratégia megtalálható a vállalatok honlapján, ld. pl.

Puma: http://about.puma.com/?page_id=10

12 A Greenpeace válasza a közös stratégiára megtekinthető itt:

<http://www.greenpeace.org/international/en/campaigns/toxics/water/Detox-campaign/#a3>

13 Egy generáció jellemzően 20-25 éves időtartam

14 Ebben a kontextusban a "kibocsátáshoz" sorolunk mindenféle szennyezést, kibocsátást és veszteséget; más szóval a felszabaduló szennyezés minden formáját.

16 A 15 márka a következő volt: Abercrombie & Fitch, Adidas, Calvin Klein (Philips van Heusen), Converse, GAP, G-Star RAW, H&M, Kappa, Lacoste, LiNing, Nike, Puma, Ralph Lauren, Uniqlo and Youngor.

17 A Dirty Laundry 2: Hung Out to Dry című tanulmány bebizonyította, hogy a textíliákban 1 mg/kg-os (1 ppm = 0.0001%) kimutatási határ felett ki lehet mutatni az NPE-koncentrációt

18 Számos textiltermék egy sor NPE félélt tartalmaz, míg bizonyos tanúsítványok, például az Öko-tex, megkövetelik, hogy kevesebb fajta vegyianyagot tartalmazzon a termékinternational/en/publications/reports/Dirty-Laundry-2/

Greenpeace International
Ottho Heldringstraat 5
1066 AZ Amsterdam
Hollandia

Greenpeace Magyarország Egyesület
1143 Budapest
Zászlós utca 54.

A Greenpeace független, energikus és konfrontációra kész környezetvédő szervezet, mely a világ több mint 45 országában kész arra, hogy fellépjen a Föld értékeinek védelmében. Radikális, de teljes mértékben erőszakmentes, a legjobb tudományos kutatóintézetekkel működik együtt, tárgyal és lobbizik, ha kell autópályákat, kormányépületeket zár le. Az egyik kezével tiltakozik, a másik az alternatív megoldásokat mutatja fel. Minden NEM! Mellé mond egy IGEN!-t is.

greenpeace.org
greenpeace.hu